

автоматизації змушені були залишити бібліотеку й піти працювати в комерційні структури.

Хочу зауважити, що 1985-1992 рр., без перебільшення, стали періодом кардинальних змін у житті колективу ЦНБ: піднеслось у височінь нове приміщення бібліотеки, змінилися покоління працівників, прийшли фахівці з новим мисленням, бібліотечні процеси було автоматизовано.

Новий директор НБУВ узяв напрям на підготовку кадрів-теоретиків бібліотечної справи. Було написано сотні статей, підготовлено й захищено десятки дисертацій, автори яких на папері "автоматизували" реальні й вигадані бібліотечні процеси, проте на середину 1990-х рр. практично не було створено жодної української АБІС.

(Далі буде)

Список літератури

1. Сенченко М. І. Библиотеки и компьютеры: к изучению дисциплины. Київ : Наук. думка, 1990. 213, [1] с.
2. Сенченко М. І. Центральна наукова бібліотека АН УРСР. У пошуках досконалості: 1992. Мое бібліотечне життя. Київ : КИТ, 2011. 388 с.
3. Сенченко М. Книжкова палата України: 100 років системних та інноваційних трансформацій. 1919—2018. Київ : Кн. палата України, 2019. 200 с.

Надійшла до редакції 25 квітня 2024 року

ВИДАВНИЧА СПРАВА

УДК 655.4/.5:31(477)''2023''(048.83)

DOI: 10.36273/2076-9555.2024.4(333).9-17

Анжела Воронцова,

завідувачка відділу статистичного моніторингу
та аналізу друку Книжкової палати України,

e-mail: stat@ukrbook.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5443-745X>

Книговидавнича діяльність в Україні за підсумками 2023 року

В аналітичному огляді досліджено стан випуску книг і брошур в Україні у 2023 р., подано загальну характеристику книговидання у 2022—2023 рр. Визначено кількісні показники українського книговидання у 2023 р. за асортиментом, накладами, тематикою, цільовим призначенням, мовною та територіальною ознаками.

Наведено статистичні дані щодо випуску книг і брошур провідними вітчизняними видавництвами різної форми власності, у тому числі сфери управління Держкомтелерадіо.

Аналітичний огляд здійснено на основі даних, опублікованих у статистичному збірнику "Друк України (2022)" і зведених статистичних звітах про випуск в Україні неперіодичних видань у 2022, 2023 рр.

Ключові слова: статистичний облік; видавнича продукція; кількісні показники; аналіз випуску видань; видавництва; видавнича діяльність; Держкомтелерадіо

Постановка проблеми. Книга й читання відіграють вагомий роль у забезпеченні духовних та інформаційних потреб суспільства, а рівень розвитку книговидання, що є однією із провідних галузей креативної економіки, складником культурної та освітньої сфер, слугує індикатором загального розвитку нації. З огляду на це, важливим є статистичний облік та аналіз показників випуску друкованої продукції, що дає змогу дослідити стан і перспективи розвитку української книговидавничої галузі.

У статті проаналізовано показники випуску книжкової продукції за 2022—2023 рр. в Україні та за результатами порівняння досліджено динаміку розвитку вітчизняного книговидання за окреслений період.

Аналіз досліджень і публікацій. З метою інформування суспільства про тенденції розвитку вітчизняної видавничої галузі в науково-практичному журналі "Вісник Книжкової палати" систематично публікуються статистичні дані щодо випуску друкованих видань [1], які також розміщено на сайті Книжкової палати України в рубриці "Друк України" [2]. Щороку виходить статистичний збірник "Друк України", який містить основні показники випуску вітчизняної друкованої продукції [3]. Питання розвитку книгознавства, книжкової справи, книги та бібліографії розглянуто у працях М. Сенченка [4], О. Афоніна, М. Тимошика.

Одним із провідних українських інтернет-ресурсів, що пропонує аналітику вітчизняного та

світового книговидання, огляди книжкового ринку, висвітлює іноземний досвід у цій галузі, є культурно-видавничий проєкт "Читомо" [5].

Метою дослідження є аналіз адміністративних даних випуску видавничої продукції суб'єктами видавничої діяльності у 2022—2023 рр. за асортиментом, накладами, тематикою, цільовим призначенням, мовною та територіальною ознаками, що різнобічно характеризує динаміку вітчизняного книговидання за окреслений період. Результати дослідження дають змогу проаналізувати й порівняти статистичні показники випуску книг і брошур, а також забезпечити галузь і суспільство даними, що характеризують явища й процеси, які відбуваються у книговидавничій галузі України.

Інформаційною базою дослідження слугували статистичні матеріали, звіти про випуск неперіодичних видань у 2022, 2023 рр., статистичний збірник "Друк України (2022)".

Виклад основного матеріалу дослідження. У 2023 р. у Книжкову палату України надійшло й зареєстровано 15 187 назв книг і брошур загальним тиражем 24 664 тис. пр., що порівняно з даними 2022 р. більше за назвами на 56,7%, за тиражами — на 110,7%.

Образотворчих видань випущено 1193 друк. од. тиражем 4112,3 тис. пр., що порівняно з 2022 р. на 39% більше за назвами і на 70,9% — за тиражами; у тому числі книжкових образотворчих видань — 1188 друк. од. тиражем 4108,7 тис. пр.; порівняно з даними 2022 р. кількість назв зросла

на 333 друк. од., або на 38,9%, тиражі — на 1702,7 тис. пр., або на 70,8%. Різноманіттям відзначився випуск дитячих образотворчих видань, зокрема кількість назв становить 758 друк. од., тираж — 3143,1 тис. пр. (63,5% загальної кількості назв і 76,4% загального тиражу), у тому числі: навчальні та методичні видання — 34 друк. од. тиражем 59,2 тис. пр.; книжки-іграшки — 346 друк. од. тиражем 1161,3 тис. пр.; книжки-розмальовки — 378 друк. од. тиражем 1922,6 тис. пр.; комікси — 257 друк. од. тиражем 858,8 тис. пр.

Образотворчих альбомів, каталогів виставок і фотоальбомів випущено 153 друк. од. тиражем 96,7 тис. пр.; порівняно з 2022 р. кількість назв збільшилася на 55 друк. од., або на 56,1%, тиражі — на 48,8 тис. пр., або на 101,9%, у тому числі альбомів — 70 друк. од. тиражем 28,9 тис. пр.; каталогів виставок — 18 друк. од. тиражем 4,0 тис. пр.; фотоальбомів — 65 друк. од. тиражем 63,8 тис. пр.

Картографічних видань у 2023 р. випущено 63 друк. од. тиражем 95,1 тис. пр., порівняно з 2022 р. кількість назв зменшилася на 2 друк. од. (3,1%), а тиражі зросли на 34,5 тис. пр. (56,9%).

Нотних видань надійшло до Книжкової палати України 140 друк. од. тиражем 23,1 тис. пр.; порівняно з 2022 р. кількість назв збільшилася на 29 друк. од., або на 26,1%, тиражі зменшилися на 2,3 тис. пр., або на 9,06%.

Загальні дані випуску неперіодичних видань у 2023 р. наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Загальні дані випуску неперіодичних видань

Види видань	2022 р.		2023 р.			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2022 р.	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2022 р.
Книги та брошури	9 691	11 704,2	15 187	156,7	24 664,0	210,7
Автореферати дисертацій	77	8,0	221	287,0	22,4	280,0
Образотворчі видання	858	2 406,3	1 193	139,0	4 112,3	170,9
Картографічні видання	65	60,6	63	96,9	95,1	156,9
Нотні видання	111	25,4	140	126,1	23,1	90,9

У 2023 р. порівняно з 2022 р. у загальному асортименті книг і брошур спостерігалось збільшення випуску книг: за назвами — на 5576 друк. од. (70,2%), за тиражами — на 10 624,4 тис. пр. (116,0%); випуск брошур за назвами зменшився на 80 друк. од. (4,6%), а за тиражами зріс на 2335,4 тис. пр. (91,7%); видань у палітурці випущено більше на 2788 друк. од. (68,9%), тиражі зросли на 5797,1 тис. пр. (97,6%); випуск видань в обкладинці збільшився на 2708 друк. од. (48,0%), тиражі — на 7162,7 тис. пр. (124,2%); кількість нових видань зросла на 5263 друк. од. (57,5%),

тиражі — на 13 304,8 тис. пр. (126,1%); перевидань видрукувано більше на 233 друк. од. (43,5%), тиражі зменшилися на 345,0 тис. пр. (29,9%). Збільшився випуск серійних видань: за кількістю назв — на 1138 друк. од. (79,1%), за тиражами — на 1228,1 тис. пр. (42,1%); перекладних видань: за назвами — на 525 друк. од. (22,3%), за тиражами — на 1618,8 тис. пр. (45,3%) (табл. 2).

Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами (табл. 3) свідчить, що в загальному масиві домінує література політичної та соціально-економічної тематики — 3890 друк. од. тиражем

2400,7 тис. пр. (25,6% загальної кількості назв і 9,7% загального тиражу). Порівняно з 2022 р. кількість назв збільшилася на 1695 друк. од., або на 77,2%, тиражі — на 825,1 тис. пр., або на 52,4%. На другій сходинці — художня література: 3515 друк. од. тиражем 3535,9 тис. пр. (23,1 і 14,3%); порівняно з 2022 р. кількість назв зросла на 1468 друк. од., або на 71,7%, тиражі — на 1591 тис. пр., або на 81,8%. Третю позицію посідає література з освіти та культури — 2585 друк. од. загальним тиражем 14 324,8 тис. пр. (17,0% загальної кількості назв і 58,1% загального тиражу); порівняно з 2022 р. кількість назв

збільшилася на 1208 друк. од., або на 87,7%, тиражі — на 9508,3 тис. пр., або на 197,4%. Літератури для дітей випущено 1736 друк. од. тиражем 3342,2 тис. пр. (11,4% загальної кількості і 13,6% загального тиражу); порівняно з 2022 р. кількість назв збільшилася на 631 друк. од., або на 57,1%, тиражі — на 883,7 тис. пр., або на 35,9%. Технічної літератури видано 813 друк. од., або 5,4% загальної кількості назв, тиражем 243,4 тис. пр., або 1% загального тиражу; порівняно з 2022 р. кількість назв зменшилася на 529 друк. од., або на 39,4%, тиражі — на 88,2 тис. пр., або на 26,6%.

Таблиця 2

Загальна характеристика випуску книг і брошур

Види видань	2022 р.		2023 р.			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2022 р.	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2022 р.
Усього, у т. ч.:	9 691	11 704,2	15 187	156,7	24 664,0	210,7
Книги	7 939	9 157,7	13 515	170,2	19 782,1	216,0
% відношення до кількості назв, тиражу	81,9	78,2	89	—	80,2	—
Брошури	1 752	2 546,5	1 672	95,4	4 881,9	191,7
% відношення до кількості назв, тиражу	18,1	21,8	11	—	19,8	—
У палітурці	4 046	5 938,3	6 834	168,9	11 735,4	197,6
% відношення до кількості назв, тиражу	41,8	50,7	45	—	47,6	—
В обкладинці	5 645	5 765,9	8 353	148,0	12 928,6	224,2
% відношення до кількості назв, тиражу	58,2	49,3	55	—	52,4	—
Нові видання	9 155	10 551,5	14 418	157,5	23 856,3	226,1
% відношення до кількості назв, тиражу	94,5	90,2	94,9	—	96,7	—
Перевидання	536	1 152,7	769	143,5	807,7	70,1
% відношення до кількості назв, тиражу	5,5	9,8	5,1	—	3,3	—
Серійні видання	1 438	2 918,7	2 576	179,1	4 146,8	142,1
% відношення до кількості назв, тиражу	14,8	24,9	17	—	16,8	—
Перекладні видання	2 351	3 571,5	2 876	122,3	5 190,3	145,3
% відношення до кількості назв, тиражу	24,3	30,5	18,9	—	21,0	—

Таблиця 3

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	2022 р.		2023 р.			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2022 р.	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2022 р.
Усього	9 691	11 704,2	15 187	156,7	24 664,0	210,7
Політична і соціально-економічна література	2 195	1 575,6	3 890	177,2	2 400,7	152,4
Природничо-наукова література	522	109,1	779	149,2	205,4	188,3
Технічна література	1 342	331,6	813	60,6	243,4	73,4

Тематичні розділи	2022 р.		2023 р.			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2022 р.	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2022 р.
Сільськогосподарська література	184	104,9	285	154,9	89,5	85,3
Медицина. Охорона здоров'я	313	157,5	521	166,5	201,0	127,6
Фізична культура і спорт	49	14,7	62	126,5	18,2	123,8
Література з освіти та культури	1 377	4 816,5	2 585	187,7	14 324,8	297,4
Друк у цілому. Книгознавство. Преса. Поліграфія	101	18,5	176	174,3	27,3	147,6
Мистецтво.						
Мистецтвознавство	142	56,1	253	178,2	98,7	175,9
Література з філологічних наук	313	115,3	561	179,2	165,7	143,7
Художня література. Фольклор	2 047	1 944,9	3 515	171,7	3 535,9	181,8
Література для дітей	1 105	2 458,5	1 736	157,1	3 342,2	135,9
Література універсального змісту	1	1,0	11	1 100	11,2	1 120

В асортименті книжкового потоку за цільовим призначенням (табл. 4) переважають книги соціально значущої тематики. Як за назвами, так і за тиражами лідирують навчальні та методичні видання — 4540 друк. од. тиражем 14 800,5 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 29,9% і 60,0% загального тиражу; порівняно з 2022 р. кількість назв збільшилася на 2158 друк. од., або на 90,6%, тиражі — на 9700,1 тис. пр., або на 190,2%. Літературно-художніх видань у 2023 р. надруковано 3515 друк. од., що на 71,7% більше, ніж у 2022 р., загальний тираж становив 3535,9 тис. пр., що на 81,8% перевищує показники 2022 р.

Наукові видання посідають третю позицію: 2711 друк. од., тобто 17,9% загальної кількості назв, що більше на 929 друк. од. і на 52,1% порівняно з 2022 р., тиражем 567,2 тис. пр., тобто 2,3% загального тиражу, що більше на 195,9 тис. пр., або на 52,8%, ніж у 2022 р. Видань для дітей та юнацтва (четверте місце) випущено 1736 друк. од., що на 57,1% більше, ніж у 2022 р., тиражем 3342,2 тис. пр., що більше на 883,7 тис. пр., або на 35,9%, у порівнянні з 2022 р. Науково-популярних видань надруковано 1555 друк. од. тиражем 1586,9 тис. пр. (10,2 і 6,4%), відповідно до 2022 р. їх кількість збільшилася за назвами на 674 друк. од. (76,5%), а за тиражами — на 668,9 тис. пр. (72,9%).

Таблиця 4

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	2022 р.		2023 р.			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2022 р.	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2022 р.
Усього	9 691	11 704,2	15 187	156,7	24 664,0	210,7
Наукові видання	1 782	371,3	2 711	152,1	567,2	152,8
Науково-популярні видання	881	918,0	1 555	176,5	1 586,9	172,9
Нормативно-практичні видання	149	76,8	160	107,4	78,3	102,0
Офіційні видання	940	188,0	135	14,4	19,3	10,3
Громадсько-політичні видання	80	81,6	143	178,8	163,9	200,9
Навчальні та методичні видання	2 382	5 100,4	4 540	190,6	14 800,5	290,2
Літературно-художні видання	2 047	1 944,9	3 515	171,7	3 535,9	181,8
Видання для дітей та юнацтва	1 105	2 458,5	1 736	157,1	3 342,2	135,9
Довідкові видання	118	53,9	280	237,3	118,6	220,0
Інформаційні видання	5	1,1	16	320	2,6	236,4
Видання для видавців і книгорозповсюджувачів	1	0,2	4	400	0,5	250
Бібліографічні видання	51	6,8	111	217,6	11,0	161,8
Видання для організації дозвілля	44	85,5	33	75	59,1	69,1
Рекламні видання	1	0,1	—	—	—	—
Література релігійного змісту	105	417,1	248	236	378,0	90,6

У 2023 р. 83,5% загальної кількості назв (12 688 друк. од.) і 91,7% загального тиражу (22 612,8 тис. пр.) книг і брошур випущено українською мовою. Кількість назв порівняно з 2022 р. збільшилася на 4720 друк. од. (59,2%), тиражі — на 11 989,6 тис. пр. (112,9%). Мовами національних меншин книг і брошур видруковано 833 друк. од. тиражем 434,5 тис. пр., тобто 5,5% загальної кількості назв і 1,8% загального

тиражу; порівняно з 2022 р. кількість назв зросла на 29 друк. од., або на 3,6%, а тиражі зменшилися на 177,9 тис. пр., або на 29%. Серед книг і брошур, випущених іноземними мовами, найбільше надруковано англійською — 446 друк. од. тиражем 917,4 тис. пр. (2,9 і 3,7%); порівняно з 2022 р. кількість назв збільшилася на 233 друк. од., або на 109,4%, тиражі — на 775,3 тис. пр., або на 545,6% (табл. 5).

Таблиця 5

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2022 р.		2023 р.	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	9 691	11 704,2	15 187	24 664,0
Англійська	213	142,1	446	917,4
Білоруська	—	—	1	0,1
Болгарська	1	1,0	2	3,1
Гагаузька	—	—	1	0,2
Естонська	—	—	2	0,2
Есперанто	1	—	—	—
Іспанська	1	0,3	8	2,7
Італійська	—	—	1	1,0
Кримськотатарська	—	—	3	1,1
Латинська	1	0,1	1	—
Литовська	1	0,5	—	—
Молдовська	—	—	2	1,0
Німецька	12	6,4	24	27,2
Новогрецька	—	—	1	0,1
Польська	7	13,3	31	39,6
Російська	762	585,6	700	306,2
Румунська	5	1,6	32	29,6
Сербська	—	—	1	—
Словацька	4	1,4	3	—
Старослов'янська	—	—	2	—
Турецька	1	0,4	1	—
Угорська	11	2,3	23	23,4
Українська	7 968	10 623,2	12 688	22 612,8
Французька	3	1,3	7	4,0
Чеська	—	—	1	0,1
Японська	—	—	1	0,1
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	700	324,7	1 205	694,1

В асортименті друкованої продукції 23,1% загальної кількості видань за назвами і 14,3% загального тиражу становить художня література. Українською мовою випущено 2938 друк. од., або 83,6% загальної кількості назв цієї групи, тиражем 3296 тис. пр., або 93,2% загального тиражу; порівняно з 2022 р. кількість назв зросла на 1399 друк. од. (90,9%), тиражі — на 1616,9 тис. пр. (96,3%); іншими мовами — 577 друк. од. (16,4%) тиражем 239,9 тис. пр. (6,8%); порівняно з 2022 р. кількість видань

зросла на 69 друк. од. (13,6%), тиражі скоротилися на 25,9 тис. пр. (9,7%) (табл. 6).

Дитячої літератури у 2023 р. надруковано 1736 друк. од. тиражем 3342,2 тис. пр., що становить 11,4% загальної кількості назв і 13,6% загального тиражу; порівняно з 2022 р. випуск за кількістю назв збільшився на 631 друк. од., або на 57,1%, тиражі — на 883,7 тис. пр., або на 35,9%. Середній тираж дитячої літератури у 2023 р. становив 1,9 тис. пр. (у 2022 р. — 2,2 тис. пр., у 2021 р. — 1,9 тис. пр., у 2020 р. — 2,3 тис. пр.).

Українською мовою випущено 1689 друк. од. тиражем 3259,4 тис. пр. (97,3% загальної кількості назв і 97,5% загального тиражу). Іншими мовами вийшло 47 друк. од. тиражем 82,8 тис. пр. (2,7% загальної кількості назв і 2,5% загального тиражу) (табл. 7).

Таблиця 6

Випуск художньої літератури мовами народів світу

Мова видання	2022 р.		2023 р.	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	2 047	1 944,9	3 515	3 535,9
Англійська	10	3,6	51	43,0
Арабська	1	—	—	—
Білоруська	—	—	1	0,1
Іспанська	—	—	1	1,0
Італійська	—	—	1	1,0
Литовська	1	0,5	—	—
Німецька	1	0,3	3	3,0
Польська	—	—	5	1,2
Російська	344	221,4	333	144,4
Румунська	1	0,5	7	2,9
Турецька	1	0,4	1	—
Українська	1 539	1 679,1	2 938	3 296
Французька	—	—	2	2,5
Чеська	—	—	1	0,1
Японська	—	—	1	0,1
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	149	39,1	170	40,6

Таблиця 7

Випуск дитячої літератури мовами народів світу

Мова видання	2022 р.		2023 р.	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	1 105	2 458,5	1 736	3 342,2
Англійська	4	1,4	7	6,0
Польська	2	0,5	4	—
Російська	55	96,0	18	17,9
Румунська	—	—	2	—
Словацька	1	1,0	—	—
Українська	1 019	2 320,0	1 689	3 259,4
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	24	39,6	16	58,9

Шкільних підручників у 2023 р. випущено 1779 друк. од. тиражем 13 478,7 тис. пр., що становить 11,7% загальної кількості назв і 54,6% загального тиражу. Відповідно до 2022 р. кількість назв збільшилася на 1051 друк. од. (144,4%), тиражі — на 9808,3 тис. пр. (267,2%). Аналіз видання шкільних підручників за мовами (табл. 8.) свідчить, що їх надруковано 11 мовами народів світу, серед них: українською — 1483 друк. од., або 83,4% загальної кількості назв цього асортименту, тиражем 12 292,5 тис. пр., або 91,2% за-

гального тиражу. Іншими мовами надруковано 296 друк. од. (16,6%) тиражем 1186,2 тис. пр. (8,8%).

Серед лідерів вітчизняного книгодрукування як за назвами, так і за тиражами залишаються Київ — 5328 друк. од. тиражем 9899,2 тис. пр., і Харківська область — 2983 друк. од. тиражем 10 177 тис. пр. У загальному випуску книг і брошур ці два регіони надрукували понад половину зазначених видань (54,7% за назвами та 81,4% за тиражами) (табл. 9).

Випуск шкільних підручників мовами народів світу

Мова видання	2022 р.		2023 р.	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	728	3 670,4	1 779	13 478,7
Англійська	32	89,2	74	790,6
Болгарська	—	—	2	3,1
Гагаузька	—	—	1	0,2
Кримськотатарська	—	—	3	1,1
Молдовська	—	—	2	1,0
Німецька	3	3,6	6	22,1
Новогрецька	—	—	1	0,1
Польська	1	12,0	12	36,4
Російська	5	11,3	—	—
Румунська	—	—	18	26,6
Угорська	—	—	20	23,2
Українська	651	3 471,8	1 483	12 292,5
Французька	1	0,9	—	—
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	35	81,6	157	281,8

Таблиця 9

Випуск книг і брошур за територіальною ознакою

Випуск видання (область, місто)	2022 р.		2023 р.	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього	9 691	11 704,2	15 187	24 664,0
Вінницька	427	80,9	408	68,4
Волинська	100	26,9	253	269,6
Дніпропетровська	307	58,5	593	171,0
Донецька	11	2,7	7	0,7
Житомирська	55	10,3	146	23,4
Закарпатська	156	48,0	153	35,8
Запорізька	86	20,7	101	18,3
Івано-Франківська	210	50,0	217	36,7
Київська	46	13,7	84	19,3
Кіровоградська	58	12,5	30	5,9
Луганська	13	2,1	—	—
Львівська	1 171	1 391,8	1 718	1 640,6
Миколаївська	42	8,0	74	13,3
Одеська	300	65,4	711	159,9
Полтавська	165	84,4	185	77,0
Рівненська	153	44,8	123	71,2
Сумська	200	238,6	243	180,6
Тернопільська	551	1 033	889	1 041,8
Харківська	1 429	3 747,4	2 983	10 177,0
Херсонська	20	2,4	64	18,3
Хмельницька	238	68,0	294	181,9
Черкаська	92	303,1	122	247,0
Чернівецька	41	11,0	380	289,5
Чернігівська	141	71,6	81	17,6
м. Київ	3 679	4 308,4	5 328	9 899,2

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності (табл. 10) у 2023 р. випущено 2413 друк. од. загальним тиражем 1053,1 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 15,9% і 4,3% загального тиражу; порівняно з 2022 р. кількість назв зменшилася на 121 друк. од., або на 4,8%, тиражі — на 44,7 тис. пр., або на 4,1%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держком-

телерадіо надруковано 61 друк. од. (0,4%) тиражем 56,8 тис. пр. (0,2%); порівняно з 2022 р. кількість назв збільшилася на 19 друк. од., або на 45,2%, тиражі — на 40,1 тис. пр., або на 240,1%. Видавництва та видавничі організації з іншими формами власності випустили 12 774 друк. од. (84,1%) тиражем 23 610,9 тис. пр. (95,7%); відповідно до 2022 р. кількість назв зросла на 5617 друк. од. (78,5%), тиражі — на 13 004,5 тис. пр. (122,6%).

Таблиця 10

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

Видавництва та видавничі організації	2022 р.		2023 р.	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	9 691	11 704,2	15 187	24 664,0
1. Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:				
Сфера управління Держкомтелерадіо	88	59,3	117	82,8
Сфера управління інших державних установ	42	16,7	61	56,8
Сфера управління інших державних установ	46	42,6	56	26,0
2. Видавництва з іншими формами власності	2 197	4 640,2	4 180	7 509,6
3. Видавничі організації з державною формою власності	2 446	1 038,5	2 296	970,3
4. Видавничі організації з іншими формами власності	4 960	5 966,2	8 594	16 101,3

Висновки. На підставі проведеного аналізу можна зробити висновки, що в асортименті книжкового потоку за цільовим призначенням переважають навчальні та методичні видання, художня література для дітей і дорослих, наукова література. Як за назвами, так і за тиражами лідирують навчальні та методичні видання — 4540 друк. од. тиражем 14 800,5 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 29,9% і 60,0% загального тиражу. У межах тематичних розділів домінують книги та брошури політичної та соціально-економічної тематики — 3890 друк. од. (25,6% загальної кількості назв) тиражем 2400,7 тис. пр. (9,7% загального тиражу). Книговидання в Україні здійснюється різними мовами народів світу та мовами національних меншин. У 2023 р. 83,5% загальної кількості назв (12 688 друк. од.) і 91,7% загального тиражу (22 612,8 тис. пр.) книг і брошур випущено українською мовою. Кількість назв порівняно з 2022 р. зросла на 4720 друк. од. (59,2%), тиражі — на 11 989,6 тис. пр. (112,9%). Мовами національних меншин книг і брошур видруковано 833 друк. од. тиражем 434,5 тис. пр., тобто 5,5% загальної кількості назв і 1,8% загального тиражу; порівняно з 2022 р. кількість

назв збільшилася на 29 друк. од., або на 3,6%, а тиражі зменшилися на 177,9 тис. пр., або на 29%. Серед книг і брошур, випущених іноземними мовами, найбільше надруковано англійською — 446 друк. од. тиражем 917,4 тис. пр. (2,9 і 3,7%); відповідно до 2022 р. кількість назв збільшилася на 233 друк. од., або на 109,4%, тиражі — на 775,3 тис. пр., або на 545,6%.

Вітчизняний книговидавничий сектор зіткнувся зі значними проблемами через військову агресію РФ, але поступово відновлює обсяги випуску друкованої продукції. Для подальшого розвитку книговидавничої галузі слід вивчати цільову аудиторію відповідно до специфіки видання, створювати сприятливі умови для авторів, розробляти механізми вдосконалення видавничої справи та популяризації читання. На державному рівні потрібно розв'язати питання системного пільгового кредитування суб'єктів галузі, залучення до її розвитку інвестицій з інших сфер бізнесу на вигідних для партнерів умовах, закріплених у законодавчих актах. Лише після проведення комплексних заходів можна очікувати на динамічне зростання обсягів виробництва та реалізації вітчизняної літератури, потреба в якій останнім часом відчутно зросла.

Список бібліографічних посилань

1. Воронцова А. Книговидавнича діяльність в Україні за підсумками 2022 року. *Вісник Книжкової палати*. 2023. № 4. С. 3—11.
2. Оперативні дані випуску книжкової продукції у 2023 році. *Книжкова палата України* : офіційний вебсайт. URL: <http://www.ukrbook.net>.

3. Друк України (2022) : стат. зб. / уклад. А. Воронцова. Київ : Кн. палата України, 2023. 80 с.
4. Сенченко М. Книга як засіб покращення іміджу України в умовах інформаційних війн. *Вісник Книжкової палати*. 2016. № 9. С. 3—9.
5. Читомо. Портал про культуру читання і мистецтво книговидання : офіційний вебсайт. URL: <https://chytomo.com/>.

Anzhela Vorontsova,
*Head of the Statistical Monitoring
and Printing Analysis Department of the Book Chamber of Ukraine*

Book publishing activity in Ukraine following the results of 2023

The analytical review considers and analyzes the current state of publishing books and brochures in Ukraine in 2023, gives a detailed description of the general characteristics of book publishing in 2022—2023. Quantitative and qualitative indicators have been determined, the state of Ukrainian book publishing in 2023 has been analyzed according to the range of publishing products, its linguistic and territorial features. Statistical data on the issue of books and brochures by leading domestic publishers of various forms of ownership, including the sphere of management of the State Committee for Television and Radio Broadcasting, are presented. The analytical review was conducted on the basis of statistical data published in the statistical collection "Print of Ukraine (2022)" and consolidated statistical reports on the issue of non-periodicals in Ukraine in 2022, 2023.

Keywords: *statistical accounting; publishing products; quantitative indicators; analysis of publishing; publishing houses; publishing activity; The State Committee for Television and Radio Broadcasting*

References

1. Voroncova A. (2023). Knigovidavnicha diyalnist v Ukraini za pidsumkami 2022 roku. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 4, pp. 3—11.
2. Operativni dani vipusku knizhkovoyi produkciji u 2023 roci. (2024). *Knizhkova palata Ukrayini: oficijnij vebsajt*. Available at: <http://www.ukrbook.net>.
3. Voroncova A. [uklad.]. (2022). *Druk Ukrayini*. (2022): stat. zb. Kyiv: Kn. palata Ukrayini.
4. Senchenko M. (2016). Kniga yak zasib pokrashennya imidzhu Ukrayini v umovah informacijnih vijn. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 9, pp. 3—9.
5. *Chytomo. Portal pro kulturu chitannya i mistectvo knigovidannya: oficijnij vebsajt*. (2024). Available at: <https://chytomo.com/>.

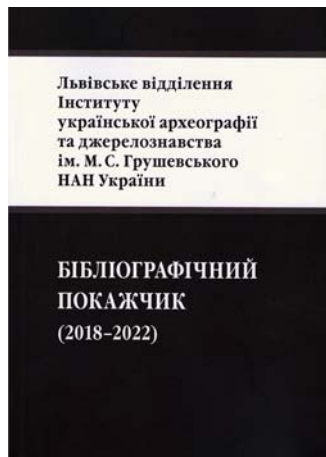
Надійшла до редакції 2 квітня 2024 року

РЕЦЕНЗІЇ
Три бібліографії

Володимир Вуйцик : біобібліогр. покажч. / Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Львівське від-ня ; уклад., авт. вступ. ст. Н. Паславська. Львів, 2021. 116 с., іл.

Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Гру-

шевського НАН України : бібліограф. покажч. (2018—2022) / Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Львівське від-ня ; упоряд. М. Капраль, Н. Кім, І. Скочилияс. Львів : Колір ПРО, 2023. 80 с., іл.

Ярема Кравець : біобібліогр. покажч. / М-во освіти і науки України, ЛНУ імені Івана Франка,

